

Standard Negation

sn.001

Kurchik, S. M., 2006

Кириба нисыэм някэлэ?, чай някэлэсыэм.

Kiriba n'isiəmə n'akələ?, t'aj n'akələsiəm.

Kiriba n'isiəmə n'akələ?, t'aj n'akələsiəm.

kiriba n'i -siə -mə n'akələ -? t'aj n'akələ -siə -m

kiriba n'i -suə -mə n'akələ -? t'aj n'akələ -suə -m

хлеб NEG -PST -1SG.O взять -CNEG чай взять -PST -1SG.S

bread NEG -PST -1SG.O take -CNEG tea take -PST -1SG.S

n v -v.tense -v.pn v -v.cn n v -v.tense -v.pn

Я не покупал хлеб, но чай купил.

I did not buy bread, but did buy tea.

Brot habe ich nicht gekauft, aber Tee schon.

sn.002

Kurchik, S. M., 2006

Күрүма?ку тэрэди буэзу нисыэ маагэльче дебту?

Kuruma?ku tərəd'i buədu^c n'isiə maagəl'tə d'ebtu?.

Kuruma?ku tərəd'i buədu^c

Kuruma?ku tərəd'i buədu -^c

Kuruma?ku tərəd'i buədu -^c

Курумаку такой слово -[ACC.SG]

Kurumaku such word -[ACC.SG]

propr adj n -n.case

n'isiə3 maagəl'tə d'ebtu?.

n'i -siə -3 maa -gəl'tə d'ebtu -?

n'i -suə -3 maa -kəl'itə d'ebtu -?

NEG -PST -[3SG.S] что -EMPH2 рассказать -CNEG

NEG -PST -[3SG.S] what -EMPH2 tell -CNEG

v -v.tense -v.pn pr -cl v -v.cn

Курумаку мне никакого такого слова ничего не сказал.

Kurumaku has not told me such words.

Kurumaku hat mir solche Wörter nicht gesagt.

sn.003

Kupchik, S.M., 2006

Сыты нэмсузэмэ нисыэ тэзу?

Siti nemsudəmə n'isiə təðu?

Siti	nemsudəmə			n'isiə			təðu?
siti	nəmsu	-də	-mə	n'i	-siə	-3	təðu -ʔ
siti	nəmsu	-tə	-mə	n'i	-suə	-3	tətu -ʔ
он	мясо	-DEST	-ACC.SG.1SG	NEG	-PST	-[3SG.S]	дать -CNEG
he	meat	-DEST	-ACC.SG.1SG	NEG	-PST	-[3SG.S]	give -CNEG
pr	n	-n.dest	-n.case-poss	v	-v.tense	-v.pn	v -v.cn

Он мне не дал мяса.

He did not give me any meat.

Er hat mir kein Fleisch gegeben.

sn.004

Kupchik, N.D., 2006

Сылыгальче нинты козу? баби.

Siligəl'tə n'inti koðu? babi.

Siligəl'tə	n'inti			koðu?	
sili	-gəl'tə	n'i	-nti	-3	koðu -ʔ
sili	-kəl'itə	n'i	-ntu	-3	kotu -ʔ
кто	-EMPH2	NEG	-PRS	-[3SG.S]	убить -CNEG
who	-EMPH2	NEG	-PRS	-[3SG.S]	kill -CNEG
pn	-cl	v	-v.tense	-v.pn	v -v.cn

babi.

babi -c

bahi -c

дикий.олень -[ACC.SG]

reindeer -[ACC.SG]

n -n.case

Никто не добыл оленя.

No one caught any reindeers.

Niemand hat Rentiere gefangen.

sn.005

Kupchik, N. D., 2006

Күрүмә? ку каңкэгальчи? нигэты маагальче котэ?, колыгальче, бахигальче, дебтугальче.

Kurumaʔku kaŋkəgəl't'i? n'igəti maagəl't'ə kotəʔ, koligəl't'ə, bahigəl't'ə d'ebtugəl't'ə.

Kurumaʔku kaŋkəgəl't'i?

Kurumaʔku kaŋkəgəl't'i?

Kurumaʔku kaŋkəgəl't'i?

Курумаку никогда

Kurumaku never

propɹ adv

n'igətiʔ

maagəl't'ə^c

n'i -gə -ti -ʔ maa -gəl't'ə -^c

n'i -kə -ntu -ʔ maa -kəl'it'ə -^c

NEG -ITER -PRS -[3SG.S] что -EMPH2 -[ACC.SG]

NEG -ITER -PRS -[3SG.S] what -EMPH2 -[ACC.SG]

v -v.deriv.v -v.tense -v.pn pr -cl -n.case

kotəʔ, koligəl't'ə^c,

kotə -ʔ koli -gəl't'ə -^c

kotə -ʔ koli -kəl'it'ə -^c

добывать -CNEG рыба -EMPH2 -[ACC.SG]

bag -CNEG fish -EMPH2 -[ACC.SG]

v -v.cn n -cl -n.case

bahigəl't'ə^c

bahi -gəl't'ə -^c

bahi -kəl'it'ə -^c

дикий.олень -EMPH2 -[ACC.SG]

reindeer -EMPH2 -[ACC.SG]

n -cl -n.case

d'ebtugəl't'ə^c.

d'ebtu -gəl't'ə -^c

d'ebtu -kəl'it'ə -^c

гусь -EMPH2 -[ACC.SG]

goose -EMPH2 -[ACC.SG]

n -cl -n.case

Курумаку никогда ничего не добывает, ни рыбу, ни оленей, ни гусей.

Kurumaku never kills any animal, no fish, no reindeers, no geese.

Kurumaku erlegt nie irgendein Tier, keine Fische, keine Rentiere, keine Gänse.

Turdagina, N. K., 2008

Сыты сатэрэй хүәти? кэмүзүүхуанту.

Siti satərəj hüәti? kəmuđüühuantu.

Siti satərəj hüәti?

siti satərə -j hüә -ti?

siti satərə -j hüә -nti?

он песец -ACC.PL год -LAT.PL

he polar.fox -ACC.PL year -LAT.PL

pr n -n.case n -n.case

kəmuđüühuantu3.

kəmuđü -hua -ntu -3

kəmuđü -ʔhan -ntu -3

поймать -INTENT -PRS -[3SG.S]

cath -INTENT -PRS -[3SG.S]

v -v.deriv.v -v.tense -v.pn

Песцов он часто ловит.

He often kills polar foxes.

Er erlegt oft Polarfüchse.

sn.007

Turdagina, N. K., 2008

Сатэрэй сыты ниhiанты кэмүзүү?²

Satərəj siti n'ihianti kəmuđü?

Satərəj siti n'ihianti3 kəmuđü?

satərə -j siti n'i -hian -ti -3 kəmuđü -ʔ

satərə -j siti n'i -ʔhan -ntu -3 kəmuđü -ʔ

песец -ACC.PL он NEG -INTENT -PRS -[3SG.S] поймать -CNEG

polar.fox -ACC.PL he NEG -INTENT -PRS -[3SG.S] cath -CNEG

n -n.case pr v -v.deriv.v -v.tense -v.pn v -v.cn

Песцов он обычно не ловит.

He does not kill polar foxes.

Er erlegt keine Polarfüchse.

sn.008

Turdagina, N. K., 2008

Матэ чиәдиәдее нюә куогуну нәмуру.

Matə t'iad'iad'əə n'üə kuogunu ɲəmuru.

Matə	t'iid'iad'əə	n'üə	kuogunu
ma -tə	t'ii	-d'iad'əə	n'üə kuogunu
mat -ntə ^c	t'ii	-suəd'əə	n'üə kuogunu
чум -LAT.SG	войти -PT.PST	ребенок уже	
tent -LAT.SG	come.in -PT.PST	child allready	
n	-n.case	v	-v.nmnz n adv

ɲəmuru3.

ɲəmur -u -3

ɲəmur -ntu -3

есть -PRS	-[3SG.S]	
eat -PRS	-[3SG.S]	
v	-v.tense	-v.pn

Мальчик, который вошёл в чум, уже кушает.

The child that came into the tent is already eating.

Das Kind, das ins Zelt gekommen ist, ißt schon.

sn.009

Turdagina, N. K., 2008

Нюэ чиэдиэдеэ матэ нинты (ɲыытэты) ɲэмурэ?

N'üə t'iad'iad'əə matə n'inti ɲiitəti ɲəmurə?

N'üə	t'iid'iad'əə	matə	n'inti3	ɲiitəti	ɲəmurə?
n'üə	t'ii	-d'iad'əə	ma -tə	n'i -nti -3	ɲiitə -ti ɲəmur -ə -?
n'üə	t'ia	-suəd'əə	mat -ntə ^c	n'i -ntu -3	ɲiitə -tu ɲəmur -ə -?
ребенок	поставить.сеть -PT.PST	чум -LAT.SG	NEG -PRS -[3SG.S]	все.еще -3SG.O	есть -EP -CNEG
child	set.a.net -PT.PST	tent -LAT.SG	NEG -PRS -[3SG.S]	still -3SG.O	eat -EP -CNEG
n	v	-v.nmnz	n -n.case	v -v.tense	-v.pn adv -v.pn v -INS -v.cn

Мальчик, который вошёл в чум, пока не кушает.

The child that came into the tent is not eating yet.

Das Kind, das ins Zelt gekommen ist, ißt noch nicht.

sn.010

Turdagina, N. K., 2008

Əмты ɲана[?]сакəличе тымийайчиты.

Əmti ɲanaʔsakəl'it'ə timiajt'iti.

Əmti ɲanaʔsakəl'it'ə timiajt'iti3.

əmti ɣanaʔsa -kəl'it'ə t̪im̪iajt'i -ti -3
 əm ɣanaʔsaⁿ -kəl'it'ə t̪im̪iajt'i -ntu -3
 этот человек -EMPH2 молчать -PRS -[3SG.S]
 this man -EMPH2 keep.silent -PRS -[3SG.S]
 pr n -cl v -v.tense -v.pn

Даже этот человек молчит.

Even this man keeps silent.

Dieser Mann schweigt sogar.

sn.011

Turdagina, N. K., 2008

ƏMTY ɣanaʔsakəl'it'ə n'inti t̪im̪iajt'i?

Əmti ɣanaʔsakəl'it'ə n'inti t̪im̪iajt'i?

Əmti ɣanaʔsakəl'it'ə n'inti3

əmti ɣanaʔsa -kəl'it'ə n'i -nti -3
 əm ɣanaʔsaⁿ -kəl'it'ə n'i -ntu -3
 этот человек -EMPH2 NEG -PRS -[3SG.S]
 this man -EMPH2 NEG -PRS -[3SG.S]
 pr n -cl v -v.tense -v.pn

t̪im̪iajt'i?

t̪im̪iajt'i -?

t̪im̪iajt'i -?

молчать -CNEG
 keep.silent -CNEG
 v -v.cn

Даже этот человек не молчит.

This man does not even keep silent.

Dieser Mann schweigt nicht einmal.

sn.012

Turdagina, N. K., 2008

Küziatudya çairсыәдәә исюә ихүнә, ɲойбуомә нихиаазәә дяри?

Küdiatud'a t'airsiəd'əә is'üә ihünә, ɲojbuomә n'ihiaðәә d'ari?

Küdiatud'a

küdiä -tu -d'a
 kütia -ntu -d'a
 встать -VNTEMP1 -ALL

get.up -VNTEMP1 -ALL

v -v.nmnz -n.deriv.adv

t'airsiəd'əə3

is'üə3

t'a -ir -siəd'əə -3 i -s'üə -3

t'aj -r -suəd'əə -3 ij -suə -3

чай -VBLZ.r -PSTPF -[3SG.S] быть -PST -[3SG.S]

tea -VBLZ.r -PSTPF -[3SG.S] be -PST -[3SG.S]

n -deriv.v -v.tense -v.pn v -v.tense -v.pn

ihünə,

ηojbuəmə

i -hü -nə ηojbuə -mə

ij -hü? -nə ηojbuə -mə

быть -COND -1SG голова -NOM.SG.1SG

be -COND -1SG head -NOM.SG.1SG

v -v.nf -n.poss n -n.case-poss

n'ihiaaðəə3

d'ari?.

n'i -hiaaðəə -3 d'ari -?

n'i -haatəə -3 d'ari -?

NEG -IRREAL -[3SG.S] болеть -CNEG

NEG -IRREAL -[3SG.S] rain -CNEG

v -v.mood -v.pn v -v.cn

Если бы утром попила чаю, у меня бы не болела голова.

If I had had a cup of tea in the morning, my head would not be aching now.

Wenn ich am Morgen eine Tasse Tee getrunken hätte, würde jetzt mein Kopf nicht weh tun.

sn.013

Turdagina, N. K., 2008

Немынтэ хиинхи[?] ниби[?] ту[?] коньгуэры[?] имидиты[?] дя.

N'emintə hiinhi? n'ibi? tu? koniguəri? imid'iti? d'a.

N'emintə

hiinhi?

n'ibi?

n'emí -ntə hiin -hi? n'i -bi?

n'emí -ntə hiin -hü? n'i -hü?

жена -GEN.SG.2SG стемнеть -COND NEG -COND

wife -GEN.SG.2SG get.dark -COND NEG -COND

n -n.case-poss v -v.nf v -v.nf

tu?

koniguəri?

tu -? koni -guə -ri?

tuj -ʔ koni -kuə -ruʔ
 прийти -CNEG пойти -IMPFUT -2PL.S/O
 come -CNEG go -IMPFUT -2PL.S/O
 v -v.cn v -v.mood -v.pn

imid'itiʔ d'a.

imid'i -ti -ʔ d'a

imid'i -tə -ʔ d'a

бабушка -DEST -GEN.PL ALL
 grandmother -DEST -GEN.PL ALL
 n -n.dest -n.case pp

Если мама вечером не вернется, уходите к бабушке.

When mother does not return in the evening, go to grandmother.

Wenn die Mutter am Abend nicht zurückkommt, geh zur Großmutter.

sn.014

Turdagina, N. K., 2008

Күзйахү^ʔ ниби^ʔ лабку биарэ^ʔ, миң нисызэмы^ʔ някэлэ^ʔ һәмсюзүнү^ʔ.

Küđiahü^ʔ n'ibi^ʔ labku biarə^ʔ, miŋ n'isiđəmi^ʔ n'akələ^ʔ ɣəms'ün'ü^ʔ.

Küđiahü^ʔ n'ibi^ʔ labku biarə^ʔ, miŋ n'isiđəmi^ʔ n'akələ^ʔ ɣəms'ün'ü^ʔ.

küđia -hü^ʔ n'i -bi^ʔ labku biarə -ʔ miŋ n'i -siđə -mi^ʔ n'akələ -ʔ ɣəms'ü -n'ü^ʔ

kütia -hü^ʔ n'i -hü^ʔ labku biarə -ʔ miŋ n'i -ʔsutə -mu^ʔ n'akələ -ʔ ɣəmsu -n'ü^ʔ

встать -COND NEG -COND магазин открытъ -CNEG мы NEG -FUT -1PL.S/O взять -CNEG мясо -ACC.PL.1PL
 get.up -COND NEG -COND shop open -CNEG we NEG -FUT -1PL.S/O take -CNEG meat -ACC.PL.1PL
 v -v.nf v -v.nf n v -v.cn pr v -v.tense -v.pn v -v.cn n -n.case-poss

Если завтра магазин не будет открыт, мы не сможем купить продукты.

If the store is not open tomorrow, we can not buy anything.

Wenn der Laden morgen nicht geöffnet hat, können wir nichts kaufen.

sn.015

Kosterkina, E. S., 2008

Ниниӓгәнү^ʔ хузату^ʔ, нинагәнү^ʔ хузату^ʔ тэтэ тәмуңкаку хэзытыты, хэзытыгәты тәмуңкаку

N'iniagənu^ʔ huđatu^ʔ, n'iniagənu^ʔ huđatu^ʔ tətə təmuŋkaku heđititi, heđititi, heđitigəti
 təmuŋkaku.

N'iniagəni^ʔ huđatu^ʔ,

n'i -niagə -ni^ʔ huđatu -ʔ

n'i -nakə -nu^ʔ huđatu -ʔ

NEG -SUPIN -1PL баловаться -CNEG

NEG -SUPIN -1PL fool.around -CNEG

v -v.nf -n.poss v -v.cn

n'iniagəni? huðatu? tətəə

n'i -niagə -ni? huðatu -ʔ tətə -ə

n'i -nakə -nu? huðatu -ʔ tə -ə

NEG -SUPIN -1PL баловаться -CNEG тот -ADJREL

NEG -SUPIN -1PL fool.around -CNEG that -ADJREL

v -v.nf -n.possv -v.cn pr -n.deriv.adj

təmuŋkaku heðititi3,

təmuŋka -ku heðiti -ti -3

təmuŋku -ʔku hetit^ci -ntu -3

мышь -DIM идти -PRS -[3SG.S]

mouse -DIM go -PRS -[3SG.S]

n -n.augm v -v.tense -v.pn

heðititi3, heðitigəti3

heðiti -ti -3 heðiti -gə -ti -3

hetit^ci -ntu -3 hetit^ci -kə -ntu -3

идти -PRS -[3SG.S] идти -ITER -PRS -[3SG.S]

go -PRS -[3SG.S] go -ITER -PRS -[3SG.S]

v -v.tense -v.pn v -v.deriv.v -v.tense -v.pn

təmuŋkaku.

təmuŋka -ku

təmuŋku -ʔku

мышь -DIM

mouse -DIM

n -n.augm

Чтобы мы не баловались, баловались, эта мышка ходит, мышка ходит.

To keep us from fooling around, the mouse went on and on.

Damit wir nicht herumblödeln, ging die Maus weiter und weiter.